

som man kunde ønske fjernet af Loven og erstattet af andre.

Jeg skal paa nærværende Tidspunkt henlede Opmærksomheden paa enkelte af Lovforslagets Bestemmelser, som jeg finder mindre heldige. Alle, som er kendte med Forholdene i store Byer, specielt her i København, ved jo, hvorledes Udviklingen paa Byggeriets Omraade i al Almindelighed bevæger sig op og ned, hvorledes der derfor er Tider, da der er en betydelig Lejeledighed. Jeg kan nævne den Situation, der indtraf, efter at Mangelen paa Boliger havde været fremherskende lige efter Lockouten i 1899, i Aarhundredets Begyndelse. Da tog Byggeriet Fart, og det stærkere og stærkere, og efterhaanden havde man faaet tilstrækkeligt af Boliger. Men de Folk, der byggede, fandt man det nødvendigt at holde oppe, og der blev derfor bygget betydelig stærkere, end godt var, hvilket endte med, at Huslejen i København daledede stærkt. Der var mange ledige Lejligheder, ja, der var mange Ejere, der næsten gav Folk Lov til at bo i Lejlighederne alene for at faa Gardiner i Vinduerne. Men som Tiden gik og Byggeriet efter Bankkrakket standsedes, afløstes dette Forhold af helt andre Forhold, der har udviklet sig saa stærkt, at vi nu staar i en Situation, der kendetegnes ved, at der er meget faa ledige Lejligheder her i Byen. Ledighedsprocenten er nu saa lille, som den vistnok ikke har været nogen Sinde før. Der er ikke bygget synderligt i de senere Aar. Man har følt en vis Utryghed, dels paa Grund af Prisstigningerne paa Materialier, dels og ikke mindst, fordi man i de sidste Aar havde de opsagte Arbejderoverenskomster liggende for sig og ikke vidste, om man kunde projektere Byggeforetagender, fordi man ikke vidste, om det kunde lykkes at føre dem igennem. Udviklingen er gaaet stærkere og stærkere paa dette Omraade, idet en betydelig Stigning af Arbejdslønnen gennem de sidste Overenskomster, en Stigning af Prisen paa forskellige af de Materialer, der bruges til Opførelse af Bygninger, og endelig det store Kurstab, der fremkommer ved Laans Optagelse, tilsammen har virket hen til at hemme Byggeriet, saaledes, at det næsten er standset.

Naar man nu skal træffe en Foranstaltning som den her omhandlede, bør man have for Øje ikke at gøre større Indgreb i selve Kontraktfriheden end absolut nødvendigt. Den højtærede Minister har nylig motiveret, at man maatte dele Lejerne i to Dele — for Kortheds Skyld siger jeg nu kun: dem, der betaler over

500 Kr., og dem, der betaler under 500 Kr. i Leje. Medens den højtærede Minister har fulgt det Princip, at der for deres Vedkommende, der betaler over 500 Kr., skal foreligge en Klage til Nævnet over Huslejens Forhøjelse, forinden Nævnet skal træde i Virksomhed, saa mener den højtærede Minister, at det er nødvendigt for deres Vedkommende, der ikke betaler 500 Kr., at Nævnet bliver en Slags Formynder for dem, at det optræder paa deres Vegne, thi, sagde den højtærede Minister, disse Lejere er for svage til at kunne optræde paa egen Haand. Det forekommer mig, at dette er en ganske fejlagtig Betragtning. Hvor i al Verden kan man gøre en saadan Betragtning gældende i et Land som dette, hvor man vil give alle lige politiske Rettigheder? Hvor kan man hævde, at de Folk, som betaler under 500 Kr. i Husleje, vil forsømme og er for svage til at gøre deres Rettigheder gældende? Hertil kommer, at adskillige af disse Folk jo har deres Organisationer at støtte sig til; hvis ikke andre vil støtte dem i deres Krav, saa vil sikkert disse Organisationer gøre det. Det forekommer mig derfor at være ganske urigtigt at opstille denne Søntring og stille en bestemt Del af Befolkningen under dette Formynderskab, idet man siger til dem: I maa ikke selv om I kan, blive enige derom med Ejeren, paatage jer noget som helst Tillæg til Huslejen, uden at I først har spurgt Nævnet derom. Men desuden vil man jo ved at indføre dette Formynderskab forøge Nævnets Arbejde i betydelig Grad; det at være Medlem af dette Nævn vil sikkert ikke blive let.

Gaar jeg saa videre i Spørgsmaalet om Indgreb i Kontraktfriheden — jeg gør udtrykkelig opmærksom paa, at naar jeg peger paa disse Indgreb i Kontraktfriheden, er det, fordi jeg betragter dem som overflødige for at opnaa det, der skal være Lovens Formaal —, saa kommer jeg til Bestemmelserne i §§ 3 og 4. Disse Bestemmelser taler — i § 3 ganske vist noget uklart — om den Forhøjelse, som er paaført Lejeren. Herom hedder det for den anden Klasse Lejeres Vedkommende i § 4, at „enhver Forhøjelse af Huslejen — udover den Leje, som udgjorde Vederlaget for Lejlighedens Benyttelse den 1. April 1916 — skal af Ejeren forelægges for Nævnet“ o. s. v. Denne Bestemmelse opfatter jeg saaledes, at i det Øjeblik, jeg f. Eks. den 15. Marts har betalt min Leje for 1. April, og jeg er indgaaet paa en Overenskomst om, at jeg fra April Flyttedag skal betale 2 Kr. mere om Maanedens,